

NATIONALMUSEETS
NATURVIDENSKABELIGE
UNDERSØGELSER

Dendrokronologisk undersøgelse af bjælker fra Rosenborg Slot, København

af
Orla Hylleberg Eriksen

Foto: Peter Kristiansen

NNU rapport nr. 9 • 2007

KØBENHAVNS AMT

Rosenborg Slot

02.03.06 København

Erik Møller Arkitekter ved Anne Nebel.

Formål: Datering af bjælkelag.

Prøvetagning: Orla Hylleberg Eriksen og Niels Bonde.

Laboratorieundersøgelse: Orla Hylleberg Eriksen.

NNU j.nr. A6950

Bjælkelag i etageadskillelse

10 prøver af fyr (*Pinus sylvestris*) er undersøgt. Alle prøverne er udtaget som boreprøver, og alle prøver er dateret. Der er konstateret splintved på to af prøverne.

På grundlag af den dendrokronologiske undersøgelse kan prøverne inddeles i tre grupper med hensyn til datering og placering i slottet, cfr. dateringsdiagram.

Gruppe A

Fem prøver udtaget fra bjælker i rum 12 og 13. Der er ikke konstateret splintved på nogen af prøverne, men baseret på iagttagelser i forbindelse med prøveudtagningen kan det sandsynliggøres, at boring er påbegyndt i overgang mellem kerne- og splintved.

Yngste bevarede årring er dannet i 1556 (20772059). Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes, at træerne, som prøverne kommer fra, er fældet *efter* 1595 e.Kr. og *inden* 1635, sandsynligvis omkring 1600.

Gruppe B

To prøver. Én fra rum 12 og én fra rum 13. Der er ikke konstateret splintved på nogen af prøverne, men baseret på iagttagelser i forbindelse med prøveudtagningen kan det sandsynliggøres, at boring er påbegyndt i overgang mellem kerne- og splintved.

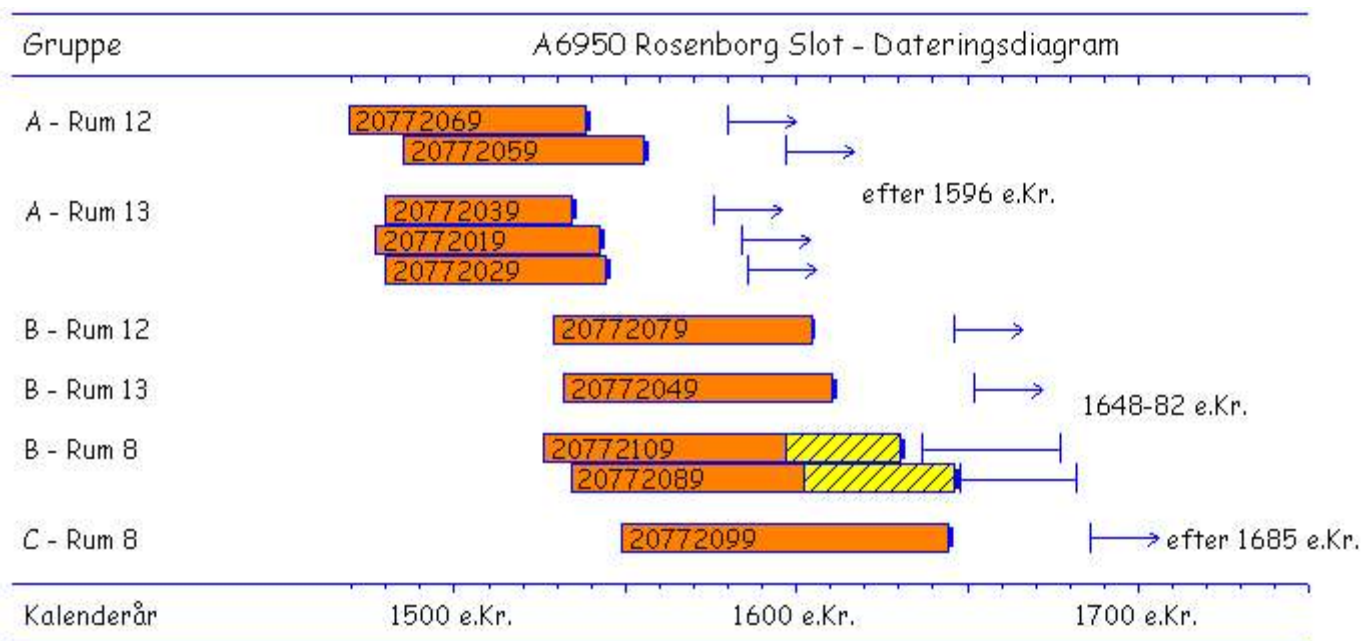
To prøver fra rum 8. Begge prøver har splintved bevaret. Yngste bevarede åring er dannet i 1647 (20772089). Træerne, som prøverne kommer fra, er fældet indenfor tidsrummet 1650-80 e.Kr., formentlig omkring 1650.

Gruppe C

Én prøve fra rum 8. Der er ikke konstateret splintved på prøven. Yngste bevarede årring er dannet i 1645. Efter tillæg af årringe i det manglende splintved, kan det beregnes at træet, som prøven kommer fra, er fældet *efter* ca. 1686 e.Kr., sandsynligvis inden 1725.

Kurverne fra de daterede prøver er sammenregnet til en middelkurve (20772105) på 179 år, som dækker perioden 1469-1647.

Splintstatistik for fyrretræ: 40-80 år.

A6950 Rosenberg Slot - interne krydsdateringer

	2019	2029	2039	2049	2059	2069	2079	2089	2099	2109
20772019	*	4.26	3.66	\	4.98	3.11	-	\	\	3.42
20772029	4.26	*	2.06	\	3.05	2.80	0.37	\	\	1.95
20772039	3.66	2.06	*	\	2.38	3.97	\	\	\	\
20772049	\	\	\	*	2.11	\	8.18	3.24	2.12	2.24
20772059	4.98	3.05	2.38	2.11	*	5.09	3.09	2.97	\	5.32
20772069	3.11	2.80	3.97	\	5.09	*	\	\	\	\
20772079	-	0.37	\	8.18	3.09	\	*	3.88	3.34	2.05
20772089	\	\	\	3.24	2.97	\	3.88	*	3.58	6.44
20772099	\	\	\	2.12	\	\	3.34	3.58	*	1.37
20772109	3.42	1.95	\	2.24	5.32	\	2.05	6.44	1.37	*

A6950 Rosenborg Slot - krydsdateringer med referencekurver	
	20772105
Oslo, 20000059	5.82
B&W, 21014M02	6.82
Stralsund, DM400002	3.64
Finland, FINPINUS	3.20
Svendborg-Norge, FYRSVEN1	5.84
Gotland, GOTPINUS	9.83
Helsingland, HELPIN01	3.52
Østergotland, oespino1	7.49
Østsverige, ostpin01	8.08
Superøst Sverige, ostpin02	9.85
Dalarna, STB00002	3.07
Uppland, UPPPIN01	5.68
Åland, AALPIN01	7.94

A6950 Rosenborg Slot - Katalog

Unders nr.	Beskrivelse	År	Marv	Splint	Slutring	Synkron position	Datering	Bem.
20772019	Rum 13, 10. Bjælke fra nord	67	5-6 cm	-	H1	1477-1543	efter ca. 1583	*
20772029	Rum 13, 11. Bjælke fra nord	66	2-3 cm	-	H1	1480-1545	efter ca. 1585	*
20772039	Rum 13, 8. Bjælke fra nord	56	5-6 cm	-	H1	1480-1535	efter ca. 1575	*
20772049	Rum 13, 9. Bjælke fra nord	80	5-6 cm	-	H1	1532-1611	efter ca. 1651	*
20772059	Rum 12, 4. Bjælke fra nord	72	2-3 cm	-	H1	1485-1556	efter ca. 1596	*
20772069	Rum 12, 5. Bjælke fra nord	71	1-2 cm	-	H1	1469-1539	efter ca. 1579	*
20772079	Rum 12, 1. Bjælke fra nord	77	2-3 cm	-	H1	1529-1605	efter ca. 1645	*
20772089	Rum 8, 4. Bjælke fra nord	114	1 cm	45 år	S1	1534-1647	ca. 1650-80	*
20772099	Rum 8, 3. Bjælke fra nord	97	< 1 cm	-	H1	1549-1645	efter ca. 1685	*
20772109	Rum 8, 2. Bjælke fra nord	106	3-4 cm	34 år	S1	1526-1631	ca. 1650-80	*

Tegnforklaring: B - bark, W - waldkante (barkring), vf - vinterfældning, sf - sommerfældning, Hx - Heartwood (kerneved) x = antal, Sx - Sapwood (splintved) x = antal, Hx og Sx angiver årringe, som ikke er inkluderet i rubrikkerne År og Splint. H/S angiver Heartwood/Sapwood grænse. * = boreprøve.

Publicering:

Med mindre andet er aftalt kan resultatet frit anvendes evt. med henvisning til denne rapport. Kontakt evt. laboratoriet for hjælp og yderligere oplysninger. Rapporten kan downloades fra hjemmesiden www.nnu.dk, under Dendrokronologi, Rapporter.